

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกภาพทางภาษาประเทศหนึ่ง และจากการที่มีเอกภาพทางภาษาตัวเอง ทำให้คนส่วนใหญ่มักจะคิดว่าในประเทศไทยทุกคนคงพูดภาษาไทย โดยอาจจะพูดภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ แล้วแต่ภูมิภวณาคือ คนภาคกลางพูดภาษาไทยถิ่นกลาง (ไทยกลาง) คนภาคเหนือพูดภาษาไทยถิ่นเหนือ (คำเมือง) คนภาคตะวันออกเฉียงเหนือพูดภาษาไทยถิ่นตะวันออกเฉียงเหนือ (ไทยอีสาน หรือ ลาว) และคนภาคใต้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ (ไทยปักษ์ใต้) แต่ความเป็นจริงแล้วหาเป็นเช่นนั้นไม่ ประเทศไทยยังคงมีคนพูดภาษาอื่น ๆ อีกมากมายหลายภาษาด้วยกัน โดยแต่ละภาษานั้นจะมีจำนวนผู้พูดมากน้อยแตกต่างกันไป แต่เมื่อรวมผู้พูดกันแล้วนับว่าเป็นจำนวนเล็กน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้พูดภาษาไทยถิ่นทั้งหมด ภาษาอื่น ๆ ดังกล่าวเรียกว่า ภาษาชนกลุ่มน้อย ซึ่งมีระชนษ์ เหลืองทองคำ (2529 : 1) ให้คำจำกัดความไว้ว่า "ภาษาชนกลุ่มน้อย หมายถึง ภาษาที่พูดในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาไทยถิ่นทั้ง 4 " ภาษาชนกลุ่มน้อย ได้แก่ ภาษาผู้ไท ลื้อ แสก พวน ญ้อ มอญ ญวน เขมร กูย (ส่วย) เขอ จีน กะเหรี่ยง แม้ว เข่า มลาญ เป็นต้น และเป็นที่น่าสนใจว่าในประเทศไทยมีชุมชนหลายแห่งด้วยกันที่มีชีวิตประจำวันต้องเกี่ยวข้องกับภาษา 4 ถึง 5 ภาษาในเวลาเดียวกัน ทั้งที่เป็นภาษาไทยถิ่นและภาษาชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนชนบทในจังหวัดแถบบริเวณอีสานใต้ ไกลชายแดนไทย-เขมร เช่น บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ในจังหวัดแถบบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย เช่น ยะลา นราธิวาส และ ปัตตานี และชุมชนชาวเขาในจังหวัดแถบภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา และน่าน เป็นต้น ชุมชนที่มีภาวะหลายภาษา (multilingualism)* เช่นนี้จะเรียกกันทางภาษาศาสตร์ว่า Multilingual Community ในที่นี้ใช้ว่า "ชุมชนหลายภาษา"

* ดูคำอธิบายศัพท์เฉพาะ, หน้า 7

ซึ่งอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2530 : 23) ให้คำจำกัดความไว้ว่า "ชุมชนหลายภาษา หมายถึง ชุมชนที่มีสมาชิกส่วนใหญ่พูดหลายภาษา"

การศึกษาถึงลักษณะการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของชนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนหลายภาษานั้นนับได้ว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะนอกจากจะทำให้รู้จักและเข้าใจถึงสภาพการใช้ภาษาของกลุ่มชนและสามารถติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกยิ่งขึ้นแล้ว ยังจะช่วยชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของชนกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในสังคมเดียวกันได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งยังพบพฤติกรรมทางภาษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทัศนคติ และแนวโน้มที่จะเป็นไปได้ในอนาคต สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพาสังคมไทยบางประการอีกด้วย แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าการศึกษาในเรื่องภาวะหลายภาษาหรือการเลือกภาษา (language choice)* ในประเทศไทยยังมีอยู่น้อยมากและส่วนใหญ่นั้นเป็นการศึกษาอย่างกว้าง ๆ เช่น คมขำ ศิลปชัย (2522) ทำการสำรวจชุมชนหลายภาษาในอำเภอเมืองและอำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ และศึกษาหน้าที่ของภาษาที่มีใช้ในชุมชน ณรงค์ คงชาติ (Narong Kongchatree 1979) ศึกษาสภาพการพูดสองภาษา ไทย-มาเลย์ ของประชาชนในอำเภอเมือง อำเภอหนองจิก อำเภอปะนาเระ อำเภอสาบบุรี และกิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี และอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส จรุงศรี มุลสวัสดิ์ (2528) ศึกษาภาวะหลายภาษาในบ้านเมืองลี้ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยศึกษาถึงการเลือกภาษาของประชาชนตามสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติที่มีต่อความหลากหลายของภาษาที่มีใช้ในชุมชน สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2529) เขียนบทความบรรยายถึงชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของชาวเมืองลี้ ซึ่งมีลักษณะการผสมทางภาษาและวัฒนธรรมของคนที่มีเชื้อสายและภาษาต่างกัน สมอลลี (Smalley 1988a) ได้กล่าวถึงภาวะหลายภาษาของกลุ่มประชากรเขมรในประเทศไทย และศึกษาถึงความสามารถในการพูดและฟังภาษาต่าง ๆ ของประชากรเขมร ในจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ดียู ศรีนราวัฒน์ (Deeyoo Srinarawat 1988) ทำการศึกษาการเลือกภาษาของประชากรจีนแต้จิ๋วในกรุงเทพฯ และทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยและจีน เป็นต้น

งานที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ถึงแม้จะมีความหลากหลาย แต่ไม่มีงานชิ้นใดเลยที่ให้ภาพรวมหรือสถานการณ์การใช้ภาษาในชุมชนหลายภาษาของไทยอย่างละเอียด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงเรื่องภาวะหลายภาษาของชุมชนอย่างละเอียดว่า มีภาษาอะไรบ้าง

* คำอธิบายศัพท์เฉพาะ, หน้า 6

ที่ใช้ในชุมชน ลักษณะทั่วไปของแต่ละภาษาเป็นอย่างไร ภาษาใดเป็นภาษาหลัก (major language)* ภาษารอง(minor language)** และ ภาษากลาง(lingua franca)*** หน้าทีของภาษาต่าง ๆ ความสามารถในการใช้ภาษาและการเลือกภาษาตามแวดวงการใช้ภาษา (domain of language use)[†] ต่าง ๆ ของประชากรเป็นอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ในกลุ่มชาติพันธุ์ (ethnic group)^{††} เพศ และอายุที่ต่างกัน มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ในกลุ่มชนรุ่นใหม่ รวมทั้งทัศนคติต่อภาษาบางประการของประชากร และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษารายกรณี (case study) ที่ชุมชนบ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม ตำบลดินแดง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ เพราะสามารถถือได้ว่าเป็นตัวอย่างของชุมชนหลายภาษาแห่งหนึ่งในประเทศไทย

สมมติฐาน

1. ในชุมชนหลายภาษา การเลือกภาษาตามแวดวงการใช้ภาษาต่าง ๆ จะแตกต่างกันไปตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุของประชากร
2. ภาษาหลักของชุมชนจะมีอิทธิพลต่อการเลือกภาษาของประชากร
3. ความสามารถในการใช้ภาษาและการเลือกภาษาของประชากรในชุมชนหลายภาษากำลังมีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปในกลุ่มประชากรรุ่นใหม่

* คำอธิบายศัพท์เฉพาะ, หน้า 7

** คำอธิบายศัพท์เฉพาะ, หน้า 8

*** คำอธิบายศัพท์เฉพาะ, หน้า 7

† คำอธิบายศัพท์เฉพาะ, หน้า 8

†† คำอธิบายศัพท์เฉพาะ, หน้า 5

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่ามีภาษาอะไรบ้างที่มีใช้ในชุมชนบ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม ตำบลดินแดง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาและการเลือกภาษาของประชากรในชุมชนดังกล่าว
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาและการเลือกภาษาของประชากร ตามตัวแปร กลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ
4. เพื่อศึกษาหน้าที่ของภาษาต่าง ๆ ในชุมชนนี้

ขอบเขตของการวิจัย

1. จะศึกษาเฉพาะการเลือกภาษาตามแวดวงการใช้ภาษาต่าง ๆ เท่านั้น ไม่วิเคราะห์การสลับภาษา (code switching)*
2. จากการสำรวจประชากรในชุมชนดังกล่าวของผู้วิจัย พบว่าประชากรประมาณร้อยละ 97 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และประมาณร้อยละ 77 ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยไม่พิจารณาความแตกต่างทางด้านอาชีพและการศึกษา
3. จะกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของแต่ละภาษา คือ ลักษณะทางเสียงและลักษณะทางไวยากรณ์ ไม่วิเคราะห์ลักษณะทางด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ

* ดูคำอธิบายศัพท์เฉพาะ, หน้า 6

ประโยชน์ในการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความสามารถในการใช้ภาษา การเลือกภาษา และทัศนคติต่อภาษาบางประการของประชากรในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม หรืออาจรวมถึงชุมชนหลายภาษาอื่น ๆ ที่มีลักษณะเช่นนี้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยภาษาติดต่อกับประชาชนในชุมชนดังกล่าว ได้สะดวกยิ่งขึ้น
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมไทยบางประการที่สะท้อนให้เห็นจากพฤติกรรมการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทัศนคติ และแนวโน้มของการใช้ภาษาที่จะเป็นไปได้ในอนาคตของชุมชนหลายภาษา
3. เป็นตัวอย่างงานวิจัยที่นำเสนอถึงภาพการใช้ภาษาในสังคม (sociolinguistic profile)* และเป็นแนวทางในการศึกษาเชิงภาษาศาสตร์สังคมเกี่ยวกับชุมชนหลายภาษาต่อไป

คำอธิบายศัพท์เฉพาะ

ศัพท์เฉพาะและคำจำกัดความที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัย ได้คัดลอกจาก อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2530 : 1, 8, 10, 23, 24, 31, 33, 34, 41)

1. กลุ่มชาติพันธุ์ (ethnic group) กลุ่มที่มีลักษณะทางเชื้อชาติหรือวัฒนธรรมต่างจากกลุ่มอื่นในสังคม เช่น ต่างกันในเรื่องศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ หรือลักษณะทางร่างกาย เช่น ผิวพรรณ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น กลุ่มคนผิวดำในสหรัฐอเมริกา กลุ่มคนมุสลิมในประเทศไทย กลุ่มคนจีนในประเทศไทย ความหมายของกลุ่มชาติพันธุ์คล้ายกับความหมายของชาติ (nationality) แต่กลุ่มชาติพันธุ์มีลักษณะเฉพาะเจาะจงและ

* ดูคำอธิบายศัพท์เฉพาะ, หน้า 6

เล็กกว่า ทั้งชาติและกลุ่มชาติพันธุ์ไม่จำเป็นต้องมีขอบเขตชัดเจนเสมอไป เพราะไม่ง่ายเสมอไปที่จะระบุลักษณะของชาติหนึ่งหรือกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่ง กลุ่มชาติพันธุ์มักมีภาษาที่ใช้ในกลุ่ม ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยกระชับความสัมพันธ์และแสดงเอกลักษณ์ของกลุ่ม เวลาพูดภาษามาตรฐานคนในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มักมีสำเนียงติดมาจากภาษาของตน

2. การเลือกภาษา (language choice) การเลือกใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งในการสื่อสาร เช่น คนที่พูดได้สองภาษาจะต้องเลือกว่าเมื่อใดจะพูดภาษาหนึ่งและเมื่อใดจะพูดอีกภาษาหนึ่ง ส่วนใหญ่แล้วการเลือกขึ้นอยู่กับหน้าที่ของแต่ละภาษา หรือสถานการณ์ เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ตัวอย่างคนสิงคโปร์ซึ่งส่วนมากพูดได้ทั้งภาษาอังกฤษและจีน และบางคนยังพูดภาษามาเลย์ได้อีก มักใช้ภาษาอังกฤษในโรงเรียน มหาวิทยาลัยและในการติดต่อทางราชการ แต่ที่บ้านมักพูดภาษาจีน เป็นต้น ในบางกรณี ผู้พูดอาจไม่เลือกใช้ภาษาแยกกันไปโดยเด็ดขาดตามโอกาสหรือสถานการณ์ แต่กลับใช้สองภาษาสลับกันไปมา ซึ่งเรียกว่า "การสลับภาษา" (code-switching) หรืออาจใช้ปนกันไปในประโยคเดียวกัน ซึ่งเรียกกันว่า "การปนภาษา" (code-mixing)

3. การสลับภาษา (code-switching) การที่ผู้พูดคนใดคนหนึ่งใช้ภาษามากกว่า 1 ภาษา (ส่วนมากจะเป็น 2 ภาษา) สลับกันไปในระดับประโยค เช่นพูดภาษาไทย 2-3 ประโยค แล้วต่อด้วยภาษาอังกฤษ 1 ประโยค แล้วก็กลับมาพูดภาษาไทย 4-5 ประโยค แล้วก็ตามด้วยภาษาอังกฤษอีก 2-3 ประโยค สลับกันไปอย่างไม่มีรู้ตัว ถ้าใช้ภาษา 2 ภาษา สลับกันในระดับคำ เรียกว่า " การปนภาษา " การสลับภาษาอาจหมายถึงการใช้วิธภาษาสลับกันก็ได้ เช่น พูดประโยคภาษาไทยกรุงเทพฯ สลับกับประโยคภาษาสงขลา พูดภาษาเป็นทางการสลับกับภาษาไม่เป็นทางการ เป็นต้น

4. ภาพการใช้ภาษาในสังคม (sociolinguistic profile) การพรรณนาเกี่ยวกับการใช้ภาษาต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งได้แก่ การกล่าวถึงประเภทและจำนวนของภาษาต่าง ๆ ทั้งหมดที่ใช้ในสังคม จำนวนผู้พูดแต่ละภาษา (อาจเป็นตัวเลขจริงหรือประมาณเป็นร้อยละ) หน้าที่หรือบทบาทของภาษาต่าง ๆ ในสังคม ลักษณะทางระบบเสียงและไวยากรณ์โดยสังเขป แบบแผนของการเลือกใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายภาษาและการวางแผนภาษา ภาพการใช้ภาษาในสังคมมีความหมายเช่นเดียวกับสภาวะภาษาในสังคม ทั้ง 2 คำนี้มีผู้นิยมใช้มากเท่า ๆ กัน

5. ภาวะหลายภาษา (multilingualism) ภาวะที่คนใดคนหนึ่งสามารถพูดได้มากกว่า 1 ภาษาขึ้นไป เช่น คนไทยบางคนสามารถพูดได้ถึง 4 ภาษา ได้แก่ ไทย (มาตรฐาน) อังกฤษ จีน และเขมร หรือมาเลย์ เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในครอบครัวมีคนพูดภาษาต่าง ๆ กัน เป็นเพราะย้ายถิ่นไปอยู่ในที่ต่าง ๆ กัน หรืออาจเป็นเพราะเรียนรู้ภาษาใหม่ด้วยตนเอง ภาษาอังกฤษที่คนไทยพูดได้ ส่วนใหญ่ก็เกิดจากการเรียนรู้เพราะความจำเป็นทางภาษา สังคมที่มีภาวะหลายภาษาซึ่งเรียกว่าสังคมหลายภาษา คือ ชุมชนที่มีสมาชิกส่วนใหญ่พูดหลายภาษา คำว่าภาวะหลายภาษามีความหมายครอบคลุมทั้งภาษาและภาษาย่อย ภาวะที่คนใดคนหนึ่งพูดภาษาย่อยโดยเฉพาะภาษาถิ่นได้หลาย ๆ ภาษา หรือพูดภาษาต่าง ๆ กันได้หลาย ๆ ภาษา ก็นับเป็นภาวะหลายภาษาทั้งสิ้น

6. ภาษากลาง (lingua franca) ภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางเพื่อการสื่อสารในหมู่คนที่มีภาษาแม่ต่างกัน เป็นภาษาที่ใช้ในกิจกรรมที่คนต่างชาติต่างภาษาทำร่วมกัน เช่น การค้า การศึกษา การประชุมระหว่างประเทศ และศาสนา เป็นต้น โดยส่วนใหญ่ภาษากลางมักเป็นภาษาจากภายนอกที่ต้องเรียนในสถานศึกษา ไม่ใช่ภาษาพื้นเมือง ตัวอย่างเช่น ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ซึ่งใช้เป็นสื่อกลางเมื่อหลายชาติติดต่อกันหรือมีกิจกรรมร่วมกัน ภาษาละตินเคยเป็นภาษากลางของยุโรปอยู่เป็นเวลานาน ในปัจจุบันสถานภาพได้เปลี่ยนไปคือ จำกัดวงอยู่เฉพาะกิจกรรมด้านศาสนาเท่านั้น ภาษาสวาฮีลิกี่จัดได้ว่าเป็นภาษากลางที่สำคัญของคนหลายกลุ่มหลายประเทศในแอฟริกา ภาษาบาลีถือเป็นภาษากลางสำหรับสื่อสารด้านพุทธศาสนา และทำนองเดียวกันภาษาอารบิกก็เป็นภาษากลางของคนมุสลิมทั่วโลก

7. ภาษาหลัก (major language) ฟาโซลด์ (Fasold 1984 : 62) จัดภาษาใดก็ตามเป็นภาษาหลักถ้ามีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งใน 3 ประการนี้

- 1) มีคนใช้เป็นภาษาแม่มากกว่า 25 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมดหรือตั้งแต่ 1 ล้านคนขึ้นไป
- 2) เป็นภาษาราชการของประเทศ
- 3) มีคนใช้เป็นภาษาในการศึกษาจำนวนมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่สำเร็จชั้นมัธยมในประเทศ

8. ภาษารอง (minor language) ฟาโซลด์ (Fasold 1984 : 62) จัดภาษาใดก็ตามที่ไม่มีคุณสมบัติข้อใดเลยของภาษาหลัก เป็นภาษารอง ภาษารองจะมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งใน 2 ข้อนี้

- 1) มีคนใช้เป็นภาษาแม่มากกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมดหรือมากกว่า 100,000 คน
- 2) ใช้เป็นสื่อการสอนในชั้นที่สูงกว่าชั้นประถมระดับต้น และใช้ในการเขียนตำราที่นอกเหนือไปจากหนังสือเรียนภาษาระดับต้น

9. แวดวงการใช้ภาษา (domain of language use) สถานการณ์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งรวมกันเป็น 1 ชุดโดยมีการใช้ภาษา 1 ภาษาหรือ 1 วิชภาษา ซึ่งแตกต่างจากชุดสถานการณ์อื่น ๆ และสมาชิกในชุมชนสามารถตัดสินได้ว่าการใช้ภาษานั้นเท่านั้น เป็นภาษาเหมาะสมกับแวดวงนั้น ไม่ใช่ภาษาหรือวิชาอื่น แวดวงภาษามักประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ รวมกัน เช่น สถานที่ เรื่องที่พูด และผู้ร่วมสนทนา ตัวอย่างของแวดวงการใช้ภาษาได้แก่ โรงเรียน ครอบครัว สนามเด็กเล่น วัดหรือโบสถ์ วรรณคดี สื่อมวลชน ค่ายทหาร ศาล และรัฐบาล เป็นต้น

ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม

ชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม ประกอบด้วย 2 หมู่บ้าน คือ บ้านหนองอารี และ บ้านลาวเดิม ถึงแม้ว่าทางการปกครองจะแยกจากกันเป็น 2 หมู่บ้าน แต่ตามความเป็นจริงแล้ว ถ้าพิจารณาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในทั้ง 2 หมู่บ้าน จะเห็นได้ว่าประชาชนทั้ง 2 หมู่บ้าน มีการไปมาหาสู่และติดต่อสื่อสารกันเสมือนเป็นหมู่บ้านเดียวกัน ทั้งยังใช้โรงเรียน สถานเอนามัย และวัด ร่วมกันอีกด้วย จึงถือได้ว่า 2 หมู่บ้านนี้เป็นชุมชนเดียวกัน ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ถือว่าทั้ง 2 หมู่บ้านเป็น 1 ชุมชนหลายภาษา

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม มีดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา*

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ปี พ.ศ. 2369 มีข่าวเล่าลือว่าไทยเกิดวิวาทขึ้นกับอังกฤษ อังกฤษจะยกทัพเรือมาตีกรุงเทพฯ ด้วยเหตุนี้เจ้าอนุวงศ์หรือเจ้านุรุทธราช ผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ ซึ่งขณะนั้นเป็นเมืองขึ้นของไทย เห็นเป็นโอกาสเหมาะที่จะตีตัวออกห่างจากไทยและตั้งตัวเป็นอิสระ จึงได้ทำการรวบรวมกำลังพลเพื่อก่อการกบฏขึ้น โดยเจ้าอนุวงศ์ได้ทำอุบายบอกแก่เจ้าเมืองกรมการรายทางว่าทางกรุงเทพฯ ได้สั่งให้กองทัพเวียงจันทน์ลงมาช่วยป้องกันอังกฤษซึ่งกำลังจะยกทัพเรือเข้ามาตีพระนคร

แม้ว่ากองทัพของเจ้าอนุวงศ์จะสามารถผ่านเมืองต่าง ๆ และตีเมืองนครราชสีมาได้ไม่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2369 ก็ตาม แต่ต่อมาก็ต้องประสบกับความพ่ายแพ้แก่กองทัพไทย จนถึงกับถอยร่นขึ้นไปถึงเวียงจันทน์ ในที่สุดกองทัพไทยโดยกรมพระราชวังบวรมหาดคีร์พลเสวย แม่ทัพใหญ่เข้ายึดเวียงจันทน์ได้สำเร็จหลังจากเจ้าอนุวงศ์หนีเข้าเขตญวน 5 วันแล้ว จากนั้นแล้วกรมพระราชวังบวรฯ ได้ให้พระยาราชสุภาวดีกวาดต้อนครอบครัวชาวเวียงจันทน์ลงมากรุงเทพฯ เหลือทิ้งไว้ที่เวียงจันทน์พอสมควร และมอบให้ญวนเมืองเวียงจันทน์อยู่รักษาเมือง

ในการกวาดต้อนครอบครัวชาวเวียงจันทน์ลงมากรุงเทพฯ ครั้งนั้น ได้เกิดมีการหยุดตั้งบ้านเรือนขึ้นตามรายทางหลายแห่งด้วยกัน และมีประมาณ 10 ครอบครัว นำโดยขุนวรวงศ์ ได้หยุดตั้งบ้านเรือนในบริเวณที่เป็นที่ตั้งชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิมปัจจุบัน แต่มีบางคนกล่าวว่าได้หยุดตั้งบ้านเรือนที่บ้านควนใหญ่ (ปัจจุบันขึ้นกับ ตำบลควนใหญ่ กิ่งอำเภอวังหิน) แล้วจึงโยกย้ายเข้ามาอยู่ในบริเวณชุมชนแห่งนี้ภายหลังอีกที ซึ่งขณะนั้นอาจจะมีครอบครัวชาวเขมรอพยพหนีภัยแล้ว 2-3 ครอบครัว อย่างไรก็ตามสามารถกล่าวได้ว่าบรรพบุรุษดั้งเดิมของประชาชนในชุมชนแห่งนี้มาจากเวียงจันทน์

* ข้อมูลได้จาก

นายสมภพ วงศ์นิล อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านหนองอารี

นายเชื้อน วรวงศ์ อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านหนองอารี

นายมี ภาสี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 13 บ้านลาวเดิม

นายเทียม ันทอง ราษฎรบ้านหนองอารี

นางผุย ันวงศ์ ราษฎรบ้านหนองอารี

หนังสือประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดศรีสะเกษ พุทธศักราช 2529

จากนั้นเป็นต้นมา มีการแตกขยายครอบครัวของชาวลาวที่มาจากเวียงจันทน์ ทำให้มีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2472 ทางกรมได้จัดตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้น ชื่อว่าบ้านลาวเดิม ขณะนั้นขึ้นกับ ตำบลลาวเดิม อำเภอห้วยเหนือ จังหวัดชุกชี ที่ใช้ชื่อนี้ เพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้เป็นคนลาวมาจากเวียงจันทน์ ทั้ง ๆ ที่บริเวณรอบ ๆ นั้นเป็นหมู่บ้านคนเขมรและส่วยทั้งสิ้น

ต่อมาคนเขมรและส่วยในหมู่บ้านรอบ ๆ ที่มีจำนวนมากกว่า เริ่มเข้ามาตั้งงาหนีครอบครัวอยู่กับคนลาว จึงถือได้ว่าจุดเริ่มต้นของการผสมปนเประหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ลาว เขมร และส่วย และการที่มีประชากรทั้งคนเขมรและส่วยเพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากคนลาวนี้เอง ตั้งต้นในปี พ.ศ. 2481 นายเซวี่ กัญจนเสริม ปลัดอำเภอชุกชีขณะนั้น ได้ทำการเปลี่ยนชื่อจากบ้านลาวเดิม เป็นบ้านหนองอารี ซึ่งเป็นชื่อของหนองน้ำธรรมชาติที่อยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน (ปัจจุบันได้รับการพัฒนาขึ้นใหม่) ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่าหมู่บ้านแห่งนี้มิได้มีแต่คนลาวเพียงอย่างเดียวแล้ว แต่ยังมีคนเขมรและส่วยอยู่จำนวนมากด้วย จึงต้องการใช้ชื่อที่เป็นกลาง ๆ มากกว่า

จากการเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านนี้ ทำให้มีการเปลี่ยนชื่อโรงเรียนและวัดไปด้วย คือจากโรงเรียนบ้านลาวเดิม เป็นโรงเรียนบ้านหนองอารี และจากวัดลาวเดิม เป็นวัดหนองอารี นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนชื่อตำบล เป็นตำบลดินแดง เพราะคำว่าลาวเดิมเลิกใช้แล้ว และเห็นว่าดินบริเวณแถบนี้มีสีแดงเสียส่วนใหญ่ และในปีเดียวกันนี้ ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เปลี่ยนชื่อ อำเภอห้วยเหนือ เป็นอำเภอชุกชี และจังหวัดชุกชี เป็นจังหวัดศรีสะเกษ

ในปี พ.ศ. 2511 กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งกิ่งอำเภอไพรบึงขึ้น โดยแยกตำบลไพรบึง ตำบลปราสาทเขมร ตำบลดินแดง และตำบลลำโรงพัน ออกจากพื้นที่อำเภอชุกชี และได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเมื่อ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2518 ตั้งที่ว่าการบ้านหนองอารี จึงขึ้นกับตำบลดินแดง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ มาจนถึงปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2522 นายพงษ์พันธ์ (ไม่ทราบนามสกุล) กำนันตำบลดินแดง ซึ่งมีที่ทำการอยู่บ้านหนองอารี ได้พิจารณาเห็นว่า บ้านหนองอารีมีจำนวนประชากรมากขึ้นและครอบครัวมีมากกว่า 200 หลังคาเรือน นับว่าเป็นการยากแก่ผู้ใหญ่บ้านคนเดียวที่จะปกครองดูแลประชากรในหมู่บ้านได้อย่างทั่วถึง จึงได้ทำเรื่องเสนอสภาตำบลเพื่อขอแยกหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านหนองอารี ออกเป็นอีก 1 หมู่บ้าน หมู่บ้านที่จะแยกใหม่นี้ คือ หมู่ที่ 13 โดยแบ่งเอาประชาชนทางตอนใต้ของบ้านหนองอารี กอปรกับบริเวณแถบนี้เป็นที่อยู่อาศัยของคนลาวมากกว่า

คนเขมรและส่วยอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงต้องการใช้ชื่อหมู่บ้านใหม่ที่บ้านลาวเดิม อันเป็นชื่อดั้งเดิมของบ้านหนองอารีมาก่อน

วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2526 ทางกรมได้อนุมัติให้แยกบ้านหนองอารีออกเป็น บ้านลาวเดิมอีกหมู่บ้านหนึ่งทางตอนใต้ การแบ่งพื้นที่และประชากรนั้นถือแนวเหนือ-ใต้ หลังจากการแบ่งแล้วจะได้จำนวนหลังคาเรือนประมาณหมู่บ้านละ 100 กว่าหลังคาเรือน เท่า ๆ กัน บริเวณรอยต่อระหว่างหมู่บ้านจะถามความสมัครใจของประชาชนก่อนว่าเต็มใจจะ อยู่หมู่บ้านใด การแยกหมู่บ้านครั้งนั้นก็ได้ดำเนินการโดยไม่มีปัญหาใด ๆ ระหว่างประชาชนทั้ง 2 หมู่บ้าน และแต่ละหมู่บ้านก็ทำการเลือกผู้ใหญ่บ้านหลังจากนั้นอีก 15 วัน

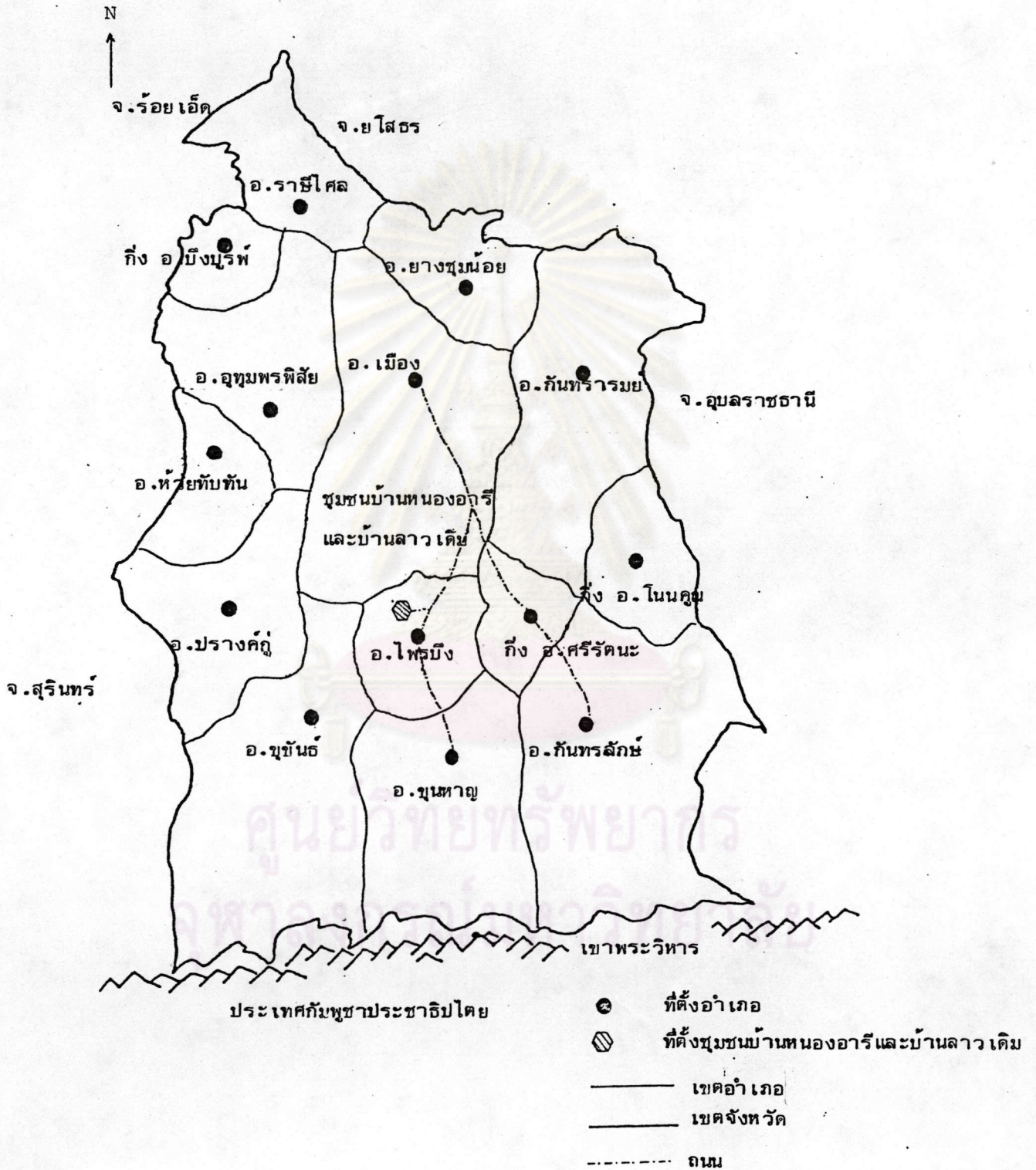
ปัจจุบันประชาชนทั้ง 2 หมู่บ้านยังคงคบหาสมาคมและไปมาหาสู่กันเช่นเดิม จึงถือได้ ว่า 2 หมู่บ้านนี้ยังเป็นชุมชนเดียวกัน โรงเรียน วัด และสถานีอนามัย ก็ยังใช้ร่วมกันอยู่ แม้ทางการปกครองจะแยกจากกันเป็น 2 หมู่บ้าน แต่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ไม่สามารถตัดขาด ออกจากกันได้

2. สภาพทางภูมิศาสตร์

2.1 ที่ตั้ง

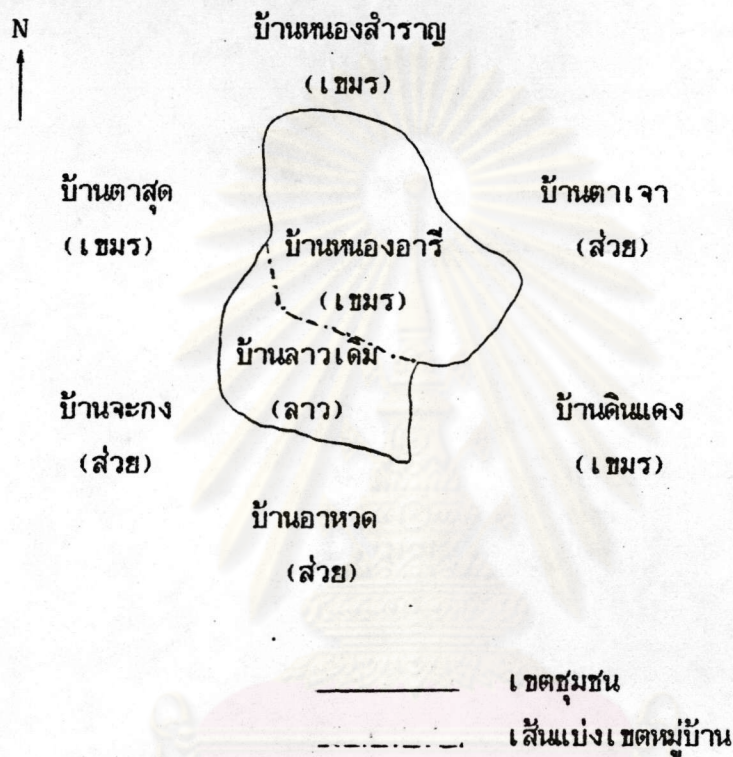
ชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม ตั้งอยู่ที่ตำบลดินแดง อำเภอไพรีบึง จังหวัดศรีสะเกษ มีระยะทางห่างจากที่ตั้งอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ไปทางทิศใต้ ประมาณ 43 กิโลเมตร

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งของชุมชนบ้านหนองอาร์และบ้านลาว เดิม

2.2 อาณาเขต

ภาพที่ 2 แผนที่แสดงอาณาเขตของชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม

ชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม มีอาณาเขตติดต่อกับชุมชนใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	บ้านหนองสำราญและบ้านตาเจา ตำบลคินแดง อำเภอไพรบึง
ทิศใต้	บ้านอหวด ตำบลคินแดง อำเภอไพรบึง
ทิศตะวันออก	บ้านตาเจาและบ้านคินแดง ตำบลคินแดง อำเภอไพรบึง
ทิศตะวันตก	บ้านตาสุดและบ้านจะกง ตำบลจะกง อำเภอชูรินทร์

2.3 ขนาด

บ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิมมีเนื้อที่รวมกันประมาณ 1,000 ไร่ ความยาวของเนื้อที่จากทิศเหนือจดทิศใต้ประมาณ 2 กิโลเมตร ความกว้างจากทิศตะวันออกจดทิศตะวันตกประมาณ 2 กิโลเมตร มีพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัยประมาณ 300 ไร่ ตั้งอยู่บนพื้นที่ของทั้ง 2 หมู่บ้าน นอกนั้นเป็นพื้นที่นา

2.4 ลักษณะภูมิประเทศ

ชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิมมีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบดินเหนียวปนทราย การตั้งบ้านเรือนจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มในแนวเหนือ-ใต้ รอบ ๆ ชุมชนจะมีสภาพเป็นทุ่งนา มีหนองน้ำอยู่ทางทิศตะวันออกชื่อหนองอารี หนองน้ำแห่งนี้เป็นต้นกำเนิดของห้วยแฮด ที่ไหลผ่านหมู่บ้านหลายแห่งในตำบลดินแดงและตำบลใกล้เคียง

ภูมิอากาศแบ่งเป็น 3 ฤดู คือฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน ในฤดูหนาวอากาศจะหนาวจัดและมีลมแรง ฤดูร้อนจะร้อนจัดและแห้งแล้ง ฝนตกชุกในเดือนสิงหาคม-กันยายน

อุณหภูมิมีความแตกต่างกันมาก แต่โดยเฉลี่ยทั่วไปแล้วประมาณ 26-28 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 10 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดประมาณ 39 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 1,200-1,400 มิลลิเมตรต่อปี

3. การปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ 1 บ้านหนองอารี

หมู่ที่ 13 บ้านลาวเดิม

แต่ละหมู่บ้านจะมีผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้า ทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของประชาชนในหมู่บ้านของตน และเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยราชการต่าง ๆ

จำนวนประชากรและหลังคาเรือน จากการสำรวจของผู้วิจัยระหว่างวันที่ 10-15 สิงหาคม 2530 มีดังนี้

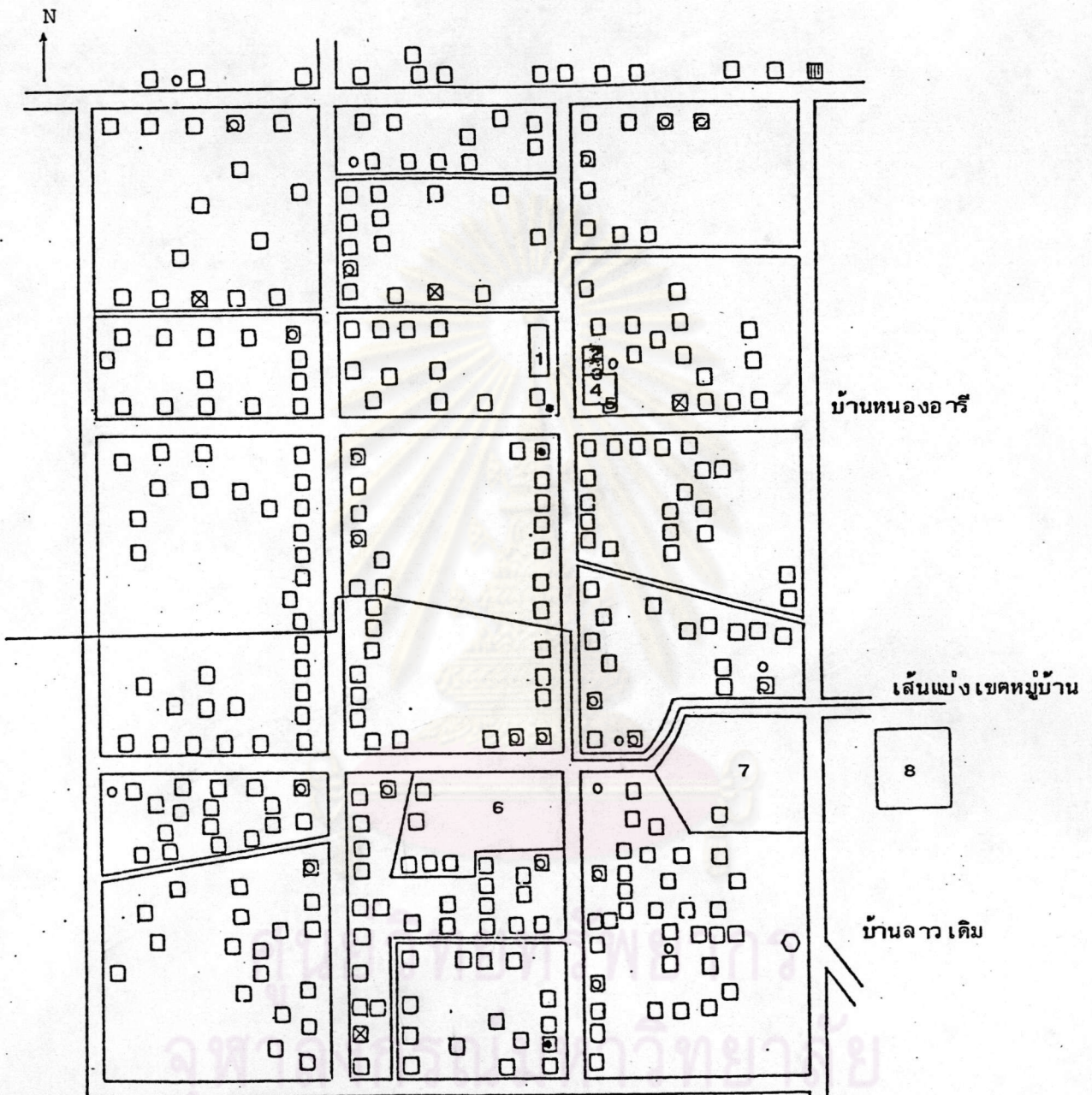
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและหลังคาเรือนในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม

หมู่บ้าน	จำนวน หลังคาเรือน	ประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม
หนองอารี	160	371	390	761
ลาวเดิม	129	311	336	647
รวม	289	682	726	1,408

หมายเหตุ สถิติของจำนวนประชากรข้างบนนี้ เป็นจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนในขณะ
 ที่ทำการสำรวจ จะไม่รวมถึงประชากรที่อาศัยอยู่นอกชุมชน ทั้งเพื่อการศึกษาหรือ
 ประกอบอาชีพ

ศูนย์วิทยพัทธยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3 แผนผังชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาว เดิม

□	ที่ตั้งหลังคา เรือน	1.	สถานีอนามัยบ้านหนองอารี
⊗	บ้านร้าง	2.	โครงการส่งเสริมการ เลี้ยงสุกรตำบลดินแดง
●	ที่ตั้งที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน	3.	ธนาคารข้าว ของกลุ่มออมทรัพย์ตำบลดินแดง
⊙	ร้านค้า	4.	ศูนย์พัฒนาตำบลและศูนย์ส่งเสริมความรู้ประจำตำบลดินแดง
○	ศาลประจำหมู่บ้านลาว เดิม	5.	ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
▤	ศาลาที่พัก	6.	โรงเรียนบ้านหนองอารี
○	โรงสีข้าว ขนาดเล็ก	7.	วัดหนองอารี
●	หอกระจายเสียงประจำหมู่บ้าน	8.	หนองอารี (หนองน้ำ)
—	ถนน		

หากพิจารณาจำนวนประชากรตามกลุ่มชาติพันธุ์* จะ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และหมู่บ้าน

กลุ่มชาติพันธุ์ \ เพศ/หมู่บ้าน	ชาย		หญิง		รวม
	บ้านหนองอารี	บ้านลาวเดิม	บ้านหนองอารี	บ้านลาวเดิม	
เขมร	275	83	325	80	763
ส่วย	49	54	26	48	177
ลาว	43	172	35	205	455
อื่น ๆ	4	2	4	3	13
รวม	371	311	390	336	1,408
	682		726		

หมายเหตุ อื่น ๆ ได้แก่ ไทย 10 คน (ไทยกลาง 6 คน ไทยโคราช 2 คน ไทยเหนือ 1 คน และ ไทยใต้ 1 คน) จีน 3 คน (แต้จิ๋ว)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* พิจารณาตามภาษาแม่ (native language) หรือภาษาที่พูดได้เป็นภาษาแรก (first language)

4. สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจของบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิมโดยส่วนใหญ่ ประชากรประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ยาสูบ หอมแดง และกระเทียม ในบรรดาผู้ที่อาชีพทางเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักนั้น บางคนยังมีอาชีพอื่นเป็นอาชีพรองในเวลาว่างจากการทำการเกษตรด้วยเช่น ค้าขาย ทอผ้า รับจ้าง เป็นต้น

สภาพการเลี้ยงสัตว์โดยทั่วไป มักเลี้ยงไว้เพื่อใช้แรงงาน เช่น โค กระบือ ส่วน สัตว์เลี้ยงที่เลี้ยงไว้เพื่อการบริโภคเนื้อและไข่ ได้แก่ สุกร เป็ด ไก่ เกษตรกรบางคนก็ทำการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพรองเพื่อเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว โดยมีการรวมกลุ่มกัน เช่น มีโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรตำบลดินแดง เป็นต้น แต่ก็ยังไม่มีมีการเลี้ยงในลักษณะของฟาร์ม

การค้าขายในชุมชน มีร้านค้าขนาดเล็กอยู่ด้วยกัน 20 ร้าน อยู่ในบ้านหนองอารี 12 ร้าน และในบ้านลาวเดิม 8 ร้าน สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีพในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพของประชากรมีดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงอาชีพของประชากรในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรม	915	97.03
รับราชการ	21	2.23
ค้าขาย	3	0.32
แม่บ้าน	4	0.42
รวม	943	100.00

หมายเหตุ สำหรับประชากรที่เหลือเป็น พระ 6 รูป นักเรียน 293 คน และ เด็กก่อนวัยเรียน 166 คน รวม 465 คน

5. สภาพทางสังคม

5.1 การศึกษา

มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 1 โรงเรียน ชื่อโรงเรียนบ้านหนองอารี เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนครูและนักเรียน ดังนี้ (สถิติ มีนาคม 2531)

ครู	14 คน
นักเรียน	269 คน (ชาย 145 คน, หญิง 124 คน)
นักการศึกษาโรงเรียน	1 คน

นอกจากนี้ทางราชการยังได้ส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยการจัดให้มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง ขึ้นอยู่กับศูนย์พัฒนาตำบลและศูนย์ส่งเสริมความรู้ประจำตำบลดินแดง

ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาของประชากรในหมู่บ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิมมีดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงการศึกษาของประชากรในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
อุดมศึกษา	12	0.85
มัธยมศึกษา	75	5.33
ประถมศึกษา	1,092	77.56
ไม่ได้เรียน	63	4.47
เด็กก่อนวัยเรียน	166	11.79
รวม	1,408	100.00

5.2 การศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 99 นับถือพุทธศาสนา ประชากรบางส่วนยังมีความเชื่อทางไสยศาสตร์อยู่ จะเห็นได้จากพิธีกรรมที่ยังมีอยู่ เช่น นิธิเล่นผีฟ้า เป็นต้น

ภายในชุมชนมีวัด 1 แห่ง ชื่อวัดหนองอารี มีพระภิกษุจำพรรษาอยู่ด้วยกัน 6 รูป (สถิติ มีนาคม 2531) วัดจะใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา ทั้งในวันพระและวันสำคัญทางพุทธศาสนาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังใช้เป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน เช่น ประชุม ต้อนรับแขกต่างถิ่น เป็นต้น

5.3 การสาธารณสุข

มีสถานบริการสาธารณสุข 1 แห่ง คือสถานีอนามัยบ้านหนองอารี มีเจ้าหน้าที่ประจำสถานี 2 คน (สถิติ มีนาคม 2531) คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพ

สถานีอนามัยบ้านหนองอารี มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องสาธารณสุขและอนามัยของประชาชนในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม

5.4 การสาธารณูปการ

การไฟฟ้า สถานีไฟฟ้าย่อยจังหวัดศรีสะเกษ ได้ให้บริการด้านกระแสไฟฟ้าแก่ชุมชนตั้งแตปี พ.ศ. 2530

การคมนาคมและการขนส่ง มีเส้นทางคมนาคมที่สามารถติดต่อกับอำเภอเมืองโดยทางรถยนต์โดยสาร 2 แถว ประจำทาง วันละ 1 เที่ยว (ไป-กลับ) นอกจากนี้ยังมีรถสามล้อเครื่องไว้บริการรับส่งระหว่างชุมชนและปากทางเข้าที่บริเวณบ้านปราสาทเขอ (ระยะทาง 8 กิโลเมตร) ส่วนการติดต่อกับชุมชนใกล้เคียงจะใช้ทางเท้า รถจักรยานหรือรถจักรยานยนต์

การติดต่อสื่อสาร มีบริการส่งจดหมาย โทรเลข และหนังสือพิมพ์ สัปดาห์ละ 2

5.5 ลักษณะความเป็นอยู่

ชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม เป็นสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุข ไม่มีปัญหาเรื่องโจรผู้ร้ายหรือลักขโมย ประชาชนเมื่อบิณฑิยโอบอ้อมอารี ซื่อสัตย์ซึ้ง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การดำเนินชีวิต ประชาชนจะมีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย วงจรความเป็นอยู่ของคนภายในชุมชนจะคล้ายคลึงกัน จะเริ่มต้นและจบลงในการทำงานเดียวกัน กล่าวคือ เช้าตรู่จะออกไปดูแลรดน้ำสวนผักและปล๋อยโค กระบือ กลับบ้านรับประทานอาหารเช้า จากนั้นออกไปที่นาหรือไร่พร้อมรับประทานอาหารกลางวันที่นั่น ตกเย็นกลับบ้านพร้อมโค กระบือ และอาหารเย็น รับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้วเข้านอน การดำเนินชีวิตส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะเช่นนี้ทุกวัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย